

Лісовий вісник Житомирщини

№ 4 (26) 2015

2016

*Нехай та зміна,
яку ти хочеш побачити у світі,
станеться в тобі.*

Махатма Ганді

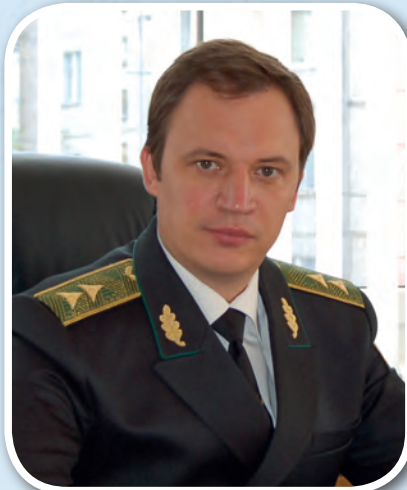
**ШАНОВНІ КОЛЕГИ!
ЩИРО ВІТАЮ ВАС
ІЗ НОВИМ РОКОМ
ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!**

Рік, що минає, був непростим, але маємо тверде переконання, що у нас вистачить натхнення та сили волі, щоб подолати всі труднощі!

Немає нічого ціннішого за незалежність Батьківщини та щастя наших дітей! Впевнений, що мирне життя настане у всіх куточках держави! Нам вистачить мудрості здійснити все задумане, щоб прийдешній рік став роком перемог для блага вільної та незалежної України!

Нехай у новому році до кожної родини придуть добробут, щастя, любов та віра у світле майбутнє. Нехай Різдвяна зоря подарує всім Боже благословення!

*Голова Державного агентства лісових ресурсів України
Олександр КОВАЛЬЧУК*

**ШАНОВНІ ЛІСІВНИКИ
ЖИТОМИРЩИНИ!
ДОРОГІ ДРУЗІ ТА КОЛЕГИ!**

Від щирого серця вітаю вас і ваших рідних з Новим роком та Різдвом Христовим!

Нехай прийдешній рік буде добрим, світлим і щасливим, а головне – принесе мир на нашу землю. Нехай Різдво наповнить серце любов'ю, вірою та надією на здійснення всіх мрій і сподівань!

Бажаю кожному бути вільним у своїх помислах, відповідальним у своїх діях та духовно багатим від добра, подарованого людям!

Міцного вам здоров'я, достатку, сімейного благополуччя, тепла та любові у душах і серцях!

*Начальник Житомирського обласного
управління лісового та мисливського господарства
Андрій КУРІНСЬКИЙ*

ШАНОВНІ ПРАЦІВНИКИ ГАЛУЗІ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ЖИТОМИРЩИНИ!

Щиро вітаю вас та ваші родини з Новим роком і світлим Різдвом Христовим! З давніх давен ці свята є вісниками оновлення, здійснення мрій та найзаповітніших сподівань.

В році, що минає, лісівники нашого краю досягли високих результатів господарювання. Зусиллями шеститисячного колективу працівників лісового господарства створено тисячі гектарів нових лісів, побудовано немало кілометрів лісових доріг, збільшено випуск продукції переробки деревини. Я дякую кожному з вас за внесок у розбудову та захист країни.

Бажаю, щоб новий, 2015 рік виправдав всі ваші надії, приніс очікуване оновлення, наповнив життя щасливими та яскравими подіями і перемогами!

Нехай разом із сяйвом Різдвяної зірки та гучною колядою у ваші оселі завітають мир, тепло, добро і затишок!

Щасливих та радісних свят!

*З повагою, Голова Житомирської
обласної державної адміністрації*

Сергій МАШКОВСЬКИЙ

ДОРОГІ ЖИТЕЛІ ЖИТОМИРЩИНИ!

Кожен із нас вступає у новий рік зі своїми задумами та бажаннями, щирою вірою у те, що усі негаразди та труднощі залишаться у році, що вже стає історією.

Яким буде новий 2016-й? Що нового принесе нам чергова календарна віха? Час покаже. А поки, давайте згадаємо усе те добре та світле, що робило нас щасливими у 2015-у. Попри усі зовнішні та внутрішні випробування ми вистояли, зміцніли і вкотре довели, що ми горда нація.

Якщо рік, що минає, і приніс вам трохи смутку – лишіть усі похмурі думки у старому році. У новий же рік візьміть із собою бажання творити добро, любов до ближнього, доброту та віру у власні сили.

Нехай ми завжди матимемо можливість радіти успіхам наших рідних та близьких. Адже саме родинне тепло є найдорожчою цінністю, яка береже нас та робить щасливими. Це особливо відчувається напередодні світлого Різдва.

Нехай Новий рік буде наповнений приємними подіями, цікавими зустрічами та гарним настроєм. Миру та любові усім нам. Будьте успішними у новому році!

Голова Житомирської обласної ради

Анжеліка ЛАБУНСЬКА

Відзнаки – кращим

5

Імена лісівників, нагороджених до 24-ї річниці Незалежності України

Наш ліс

6

Що створено в 2015 році

Азбука поступального розвитку

7

Навіщо лісівникам переробка – з досвіду ДП «Баранівське лісомисливське господарство»

Ще раз про всихання

8

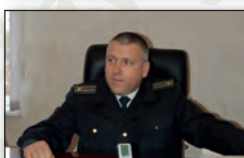
На Житомирщині відбулася всеукраїнська нарада з вивчення факторів негативного впливу на лісові насадження області

Персони нон грата у лісі

10

Директор ДСЛП «Харківлісозахист» к. с.г. наук Катерина Давиденко про інвазивні захворювання лісу

Політ триває нормально

12

Грамотне господарювання тримає на висоті колектив Дубовецького лісництва ДП «Коростишівське лісове господарство»

Ну, де той час, що залікує біль?

15

Уроки молодого керівника

16

На запитання Вісника відповідає директор ДП «Малинське лісове господарство» Олег Дзюбенко

Найрозкішніший фонд Полісся

17

Вийшла з друку довгоочікувана книга «Природно-заповідний фонд Житомирської області: Довідник»

У 2015 РОЦІ НА ЧЕСТЬ ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ ВІДЗНАЧЕНО ТРУДОВІ І БОЙОВІ ЗАСЛУГИ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТОМИРСЬКОГО ОБЛАСНОГО УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО ТА МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Нагрудним знаком «Відмінник лісового господарства України»

АНТОНЕНКО Анатолій Петрович, верстатник нижнього складу ДП «Ємільчинське лісове господарство»

БРОНИК Юрій Миколайович (по-смертно), верстатник-розпиловник Ушомирського лісопромислового комплексу ДП «Коростенське лісомисливське господарство»

ДВОРАК Сергій Адамович, старший майстер лісу Перганського лісництва Поліського природного заповідника

ДЕЙ Микола Миколайович, диспетчер транспортного цеху ДП «Словечанське лісове господарство»

ЗАХАРЧУК Володимир Васильович, водій Городницького АТП ДП «Городницьке лісове господарство»

КУЛІНИЧ Анатолій Володимирович (по-смертно), майстер лісу Сирницького лісництва ДП «Словечанське лісове господарство»

КУЛІНИЧ Сергій Іванович, майстер лісу Сирницького лісництва ДП «Словечанське лісове господарство»

МЕЛЬНИК Сергій Олександрович, навальник-штабелювальник Курчицько-Гутянського ЦПД ДП «Городницьке лісове господарство»

НОРИНЧАК Віктор Григорович, верстатник нижнього складу ДП «Словечанське лісове господарство»

РАДКЕВИЧ Петро Іванович (по-смертно), верстатник нижнього складу ДП «Словечанське лісове господарство»

ШВЕЦЬ Сергій Олександрович, муляр Городницького АТП ДП «Городницьке лісове господарство»

Почесною Грамотою Державного агентства лісових ресурсів України

ВЕРПОВСЬКИЙ Петро Іванович, водій автотранспортних засобів ДП «Овруцьке спеціалізоване лісове господарство»

ВОЛОШИН Юрій Вікторович, машиніст котельні ДП «Баранівське лісомисливське господарство»

ГЛИМБОЦЬКИЙ Ярослав Валентинович, лісоруб лісопереробного комплексу ДП «Коростишівське лісове господарство»

ГОРОДНІЙ Юрій Миколайович, електро-газозварник ДП «Баранівське лісомисливське господарство»

ДРОЗД Василь Сергійович, тракторист ДП «Лугинське лісове господарство»

ДУМИНСЬКИЙ Петро Олександрович, лісоруб Бережестського лісництва ДП «Овруцьке лісове господарство»

ІЛЬЧУК Володимир Васильович, кранівник ДП «Баранівське лісомисливське господарство»

КЛИМЕНКО Микола Васильович, стропальник ДП «Лугинське лісове господарство»

КЛИМЧУК Андрій Васильович, лісник Бовсунівського лісництва ДП «ЛДЛАП «Лугинський держлісгосп АПК»

КОНОНСЬКИЙ Сергій Васильович, машиніст-кочегар ДП «Малинське лісове господарство»

КОНОТОП Андрій Іванович, тракторист автоколони ДП «Народицьке спеціалізоване лісове господарство»

КОСТЮК Володимир Петрович, кранівник ДП «Баранівське лісомисливське господарство»

ЛЕВИЦЬКИЙ Михайло Романович, майстер лісу Селезівського лісництва Поліського природного заповідника

МАКСИМЧУК Юрій Петрович, верстатник-розпиловник Ушомирського лісопромислового комплексу ДП «Коростенське лісомисливське господарство»

МАГАСЬ Володимир Анатолійович, водій автомобіля ДП «Попільнянське лісове господарство»

МІЩУК Олександр Вікторович, вантажник нижнього складу ДП «Бердичівське лісове господарство»

МОРГУН Михайло Васильович, стропальник Бережестського нижнього складу ДП «Овруцьке лісове господарство»

МОРОЗ Іван Іванович, лісничий Копичанського лісництва Поліського природного заповідника

ПАЛЬКО Олег Михайлович, пилотправ нижнього складу Жужель ДП «Ємільчинське лісове господарство»

ПРОКОПЧУК Віктор Миколайович, майстер лісу Ходорківського лісництва ДП «Попільнянське лісове господарство»

САМОСВАТ Віктор Васильович, кранівник Ушомирського лісопромислового комплексу ДП «Коростенське лісомисливське господарство»

ХЛАНЬ Василь Васильович, майстер лісу Радвельського лісництва ДП «Білокорівське лісове господарство»

Оголошено Подяку Голови Державного агентства лісових ресурсів України

БОРОДІН Валентин Михайлович, рамник Ушомирського лісопромислового комплексу ДП «Коростенське лісомисливське господарство»

ВАСИЛЬЧУК Віктор Валентинович, водій Городницького АТП ДП «Городницьке лісове господарство»

ВАСЬКОВСЬКИЙ Віктор Васильович, пожежний сторож ДП «Лугинське лісове господарство»

ВОРОБЕЙ Олександр Григорович, майстер на лісозаготівельних роботах Листвинського лісництва ДП «Словечанське лісове господарство»

ГАРБАР Віктор Федорович, старший майстер лісу Замисловицького лісництва ДП «Білокорівське лісове господарство»

ГОРТОВЛЮК Дмитро Дмитрович, інженер лісового господарства ДП «Бердичівське лісове господарство»

ДЕЙНЕКО Сергій Вікторович, водій Городницького АТП ДП «Городницьке лісове господарство»

КАРАЧУН Ігор Васильович, майстер лісу Дубовецького лісництва ДП «Коростишівське лісове господарство»

КВАСЬ Андрій Олексійович, старший майстер лісу Чуднівського лісництва ДП «Бердичівське лісове господарство»

КИЦЕНКО Олег Юрійович, майстер лісу Бовсунівського лісництва ДП «ЛДЛАП «Лугинський держлісгосп АПК»

КУНИЧИК Ігор Васильович, верстатник нижнього складу ДП «Словечанське лісове господарство»

ЛЕВИЦЬКИЙ Олександр Володимирович, навальник-штабелювальник ДП «Лугинське лісове господарство»

ЛИТВИНЕНКО Олександр Іванович, майстер лісу Сирницького лісництва ДП «Словечанське лісове господарство»

МАЗУРЕНКО Василь Васильович, робітник цеху переробки ДП «Попільнянське лісове господарство»

МАЙСТРЕНКО Віталій Васильович, робітник цеху переробки ДП «Попільнянське лісове господарство»

МАНКЕВИЧ Олександр Іванович, кранівник нижнього складу ДП «Ємільчинське лісове господарство»

МЕДВЕДСЬКИЙ Володимир Олександрович, інженер лісозаготівель ДП «ЛДЛАП «Лугинський держлісгосп АПК»

ПАТЮК Роман Григорович, майстер лісу Поясківського лісництва ДП «Білокорівське лісове господарство»

ПИЛЬКЕВИЧ Сергій Павлович, старший майстер Потіївського лісництва ДП «Радомисльське лісомисливського господарства»

РОМАНЧУК Юрій Гордійович, майстер лісу Кам'янського лісництва державного підприємства «Олевське лісове господарство»

РУДНИЦЬКИЙ Андрій Адамович (по-смертно), лісоруб Листвинського лісництва ДП «Словечанське лісове господарство»

СЕМЕНЮК Віктор Борисович, кранівник нижнього складу ДП «Городницьке лісове господарство»

СТЕПАНЮК Володимир Миколайович, водій Городницького АТП ДП «Городницьке лісове господарство»

ТИМОЩУК Юрій Миколайович, майстер лісу Чорнолозького лісництва ДП «Бердичівське лісове господарство»

ХЛУП'ЯНЕЦЬ Олександр Володимирович, тракторист автоколони ДП «Народицьке спеціалізоване лісове господарство»

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ Сергій Анатолійович, майстер складу готової продукції нижнього складу ДП «Попільнянське лісове господарство»

ШАВЛОВСЬКИЙ Володимир Володимирович, лісник Миколаївського лісництва ДП «ЛДЛАП «Лугинський держлісгосп АПК»

ШЕПЕТЬКО Сергій Петрович (по-смертно), майстер лісу Юрівського лісництва державного підприємства «Олевське лісове господарство»

ШНАЙДЕР Ярослав Олександрович, старший майстер лісу Бронницького лісництва ДП «Городницьке ЛГ»

ЮРЧЕНКОВ Дмитро Анатолійович, пожежний спостерігач Радчанського лісництва ДП «Народицьке спеціалізоване лісове господарство»

Дочекавшись бодай яких дощів, лісівники області провели заліснення лісових ділянок, де відбулося освоєння лісосічного фонду. Таким чином, в держлісфонді

Начальник Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства Андрій Курінський, керівники державних лісгосподарських підприємств відвідали XIV Міжнародну виставку машин та обладнання для лісового господарства, деревообробної та меблевої промисловості в столиці нашої держави.

Свою продукцію представляли провідні вітчизняні та за-

Диплом переможця Всеукраїнського конкурсу якості продукції (товарів, робіт та послуг) «100 кращих товарів України» у номінації «Промислові товари для населення» отримало державне підприємство «Коростишівське лісове господарство».

НАШ ЛІС: ЩО СТВОРЕНО В 2015 РОЦІ

цього року створено лісові культури на площі 5107 гектарів при запланованих 4500 га.

На ділянках минулих років проведено доповнення. Враховуючи цьогорічну посуху, таких площ набралось більше 3,5 тисячі гектарів.

Фактично у всіх лісгосподарських підприємствах проведено і необхідні догляди за лісовими культу-

рами: прополюваннями та обкошуваннями в цьому році охопили майже 20 тисяч гектарів.

До настання холодів завершили і посіви в розсадниках. Всього цьогоріч насіння лісових порід висіяли на 23,5 гектара. Левову частку в загальній площі займають сосна та дуб, решта – ялина, модрина, ясен, береза, вільха, ін.

ПОВЕРНУЛИСЯ З ВИСТАВКИ З ПОКУПКАМИ

рубінні виробники деревообробного обладнання, техніки для подрібнення деревини, обладнання для лісового господарства та біопалива.

«Ми зацікавлені в успішному розвитку вітчизняного сектора деревообробки та меблевої промисловості як головних споживачів продукції підприємств лісової галузі – зазначив начальник відділу науки та зв'язків з громадськістю управління використання лісових ресурсів та науки Держлісагентства Віктор Корнієнко. - Вбачаємо значний потенціал і перспективи у використанні відходів деревини в альтернативній енергетиці. Цей напрям

дуже важливий для нашої країни, особливо для її енергоне-залежності».

- Сьогодні ми маємо цілеспрямовано працювати над тим, щоб продукція наших підприємств була конкурентоспроможною на ринку деревини, отож питання оснащення цехів деревопереробки сучасним ефективним обладнанням надзвичайно актуальне, - наголосив Андрій Курінський. - А відтак із виставки приїхали не з порожніми руками: Малинський лісгосп придбав тут лінію з випуску пиломатеріалів, а у виробничий цех Житомирського лісгоспу доставлено два нові верстати.

МИ – СЕРЕД 100 КРАЩИХ

Спеціальна комісія, до якої входять незалежні експерти, оцінювала ресурси лісгоспу, обладнання та продукцію за основними та додатковими критеріями з безпосереднім виїздом на підприємство.

- Підприємство спрямовує всі зусилля на поліпшення якості та конкурентоспроможності нашої продукції, аби вона відповідала потребам та очікуванням споживачів, - каже директор лісгоспу Валентин Ейсмонт. - Тому нам, звісно, дуже приємно, що наша

продукція отримала таку високу оцінку.

Тепер при реалізації дошки облицювальної держлісгосп має право використовувати логотип вищеназваного конкурсу «Переможець-2015».

Варто зазначити, що в подібних обласних конкурсах лісгосподарське підприємство виходить переможцем не вперше. Що ж до всеукраїнського – то лауреатом Коростишівський лісгосп був неодноразово, а перемогу отримав уже вдруге.

Прес-служба ЖОУЛМГ.

АЗБУКА ПОСТУПАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Чверть заготовленої у ДП «Баранівське лісомисливське господарство» деревини спрямовується на лісопромисловий комплекс підприємства. Якби, умовно кажучи, такий обсяг деревини було продано у круглому вигляді, то це дало б 25% виручки від загального обсягу реалізації. А в переробленому вигляді дає 30%.

– Проста арифметика тут недоречна, – уточнює директор держлісгоспу Анатолій Остудімов. – Наш виграш значно більший за 5%. Адже на аукціонні торги ми виставляємо високоякісну деревину, а на переробку в переважній більшості йде низькосортна.

Заготовки для піддонів, заготовки дубові, облицювальна дошка, дошка стругана для підлоги, пиломатеріали обрізні та необрізні – це далеко не повний асортимент того, що виготовляється сьогодні у переробних цехах підприємства й успішно реалізується.

Ця злагоджена робота – результат великих зусиль. Упродовж майже двох десятиліть, мабуть, не було такого року, який би минув без нововведень. Встановлювалися пилорами, розширювався верстатний парк, розрослося сушильне господарство. Паралельно удосконалювалися умови праці та побуту переробників: почали опалюватися цехи, було облаштовано побутові кімнати, душові приміщення. Відтак

поступово вирішувалося і найскладніше завдання – виховання колективу для роботи на ринку, що постійно змінює свої умови й посилює вимоги.

Анатолій Остудімов пам'ятає, як власноруч, разом із робітниками, за ніч розвантажили автомобіль, у якому продукція не відповідала вимогам, пересортували і до ранку знову завантажили. Так колись розпочиналася експортна епопея підприємства. Нині ні в термінах поставки, ні в якості продукції – жодних реклаमाцій. І вже не дивується наш робітник зарубіжному клієнтові, який вимагає, щоб відхилення по розмірах заготовок не перевищувало 1-2 міліметри. Не дивно, що навіть при досить насиченому європейському ринку закордонний споживач сам шукає баранівських лісопереробників і пропонує співробітництво.

Вітчизняних споживачів лісопереробної продукції підприємство приваблює і кращою якістю, і дещо нижчими, ніж у приватників, цінами – досконаліша база це дозволяє.

Колектив баранівських переробників прагне слідувати правилу: розширювати виробництво не за рахунок збільшення обсягів переробки, а за рахунок її поглиблення, поліпшення якості. «Значний крок уперед вдалося зробити, забезпечивши сумлінне сортування лісосировини» – впевнений головний інженер підприємства Юрій Юрчук. Якщо раніше на 1 кубометр готової продукції витрачалось 3 кубометри сировини, то тепер – два.

А в найближчій перспективі – новий сміливий задум: досягти найкращих світових параметрів: 1 м³ продукції з 1,5 м³ сировини. Для цього, насамперед, треба буде удосконалити сортування

деревини перед подачею її на пилання.

– Готуємося до роботи на новій лінії з переробки круглих лісоматеріалів, яку планується встановити вже через кілька місяців. Це цілий переробний комплекс, який дозволить поліпшити якість переробки, забезпечить значну економію електроенергії, інші витрати на обслуговування, – розповів начальник лісопромислового комплексу Ігор Король.

У колективі чекають на цю польську новинку з нетерпінням, але без страху – це звичний для нього конвеєр технічного оновлення. Отож цілком можливе не тільки збільшення обсягів виготовленої продукції, а й розширення асортименту. А отже можна буде заробити більше коштів, щоб вкласти їх у розвиток лісового господарства. При тому, що в останні роки підприємство не одержало жодної гривні бюджетних коштів, воно садило й доглядало свої ліси. І відчуває необхідність надалі оновлювати лісогосподарську техніку, протипожежні засоби, розширювати тепличне господарство.

Матеріальна база, досвід майстрів і робітників, налагоджені зв'язки й надбане уміння не лише якісно виготовити, а й вигідно продати – все це не набувається враз, а напрацьовується поколіннями. Нам би не порушити це, не збитися з ритму, зберегти такий необхідний нині поступальний розвиток.

Галина ПАЛИВОДА.

ЩЕ РАЗ ПРО ВСИХАННЯ

У жовтні 2015 року на базі Радомишльського та Житомирського держлісгоспів відбулася всеукраїнська нарада з вивчення факторів негативного впливу на лісові насадження області.

Як і минулорічної осені, Житомирщина знову поклікала на свої терени спеціалістів Державного агентства лісових ресурсів, керівників лісозахисних підприємств України та науковців для спільного пошуку причин всихання поліських лісів і ліків для їх врятування. Представники Держагентства-учасники наради відзначали, що житомирські лісівники – одні з найактивніших збудувачів наукової й ділової думки в цьому напрямі.

- Як же інакше? Жоден господар не може дозволити собі виростити врожай і згноїти його, - каже перший заступник начальника управління Роман Ільїн.

Причин для хвилювання більш, ніж достатньо. Що підтверджують і статистичні дані, озвучені Володимиром Чудаком, директором ДСЛП «Вінницялісозахист», у сферу опіки якого входять і житомирські ліси. Якщо у 2010-2011 рр. всихання соснових насаджень спеціалістами підприємства було зафіксовано на 12 гектарах, то в 2014 р. – на 1200 гектарах. За чотири роки вражені площі збільшилися в 100 разів!

Біопозежа набирає обертів. Знову перелічувати назви тих шкідників і хвороб, які додають їй сили, не варто (див. «Лісовий вісник Житомирщини», №3(21)2014 р.). Тим паче, що самі спеціалісти визнають: вони не встигають навіть фіксувати нові загрози, не те що працювати на випередження.

Розширення кола науковців на цьогорічній нараді засвідчило, що за багато десятиріч вивчення проявів цієї лісової біди вчені не дійшли спільної думки навіть щодо її першопричин. Одні описують процес «заходження» в дерево-стани комах-переносників офіос-томових грибів, що в свою чергу

ослаблюють дерева і призводять до їх всихання. Інші наголошують на тому, що коренева губка аж ніяк не може бути першопричиною всихання, бо пні зрубаних на вражених теориторіях дерев – живі. Треті стверджують, що теорія ослабленого дерева не має права на існування, бо гинуть найкращі, найсильніші. І посилаються на дослідження мікробіологів, які доводять, що в насінні дерев (як у кожному живому організмі) міститься певна кількість патогенних організмів, у насінні сосни – до 1%. Важливо не дати їм «розгулятися». «Якщо навчимося регулювати мікробійний складник людини, дерева... - зникнуть всі проблеми патології», - переконує професор НУБІП України Анатолій Гойчук.

Так чи інакше, різночитання причин усихання лісів можна сприймати як позитив, як свідчення інтенсивності пошуку засобів запобігання лісовій біді. Однак яку

б хто не сповідував теорію, практикам усі дають лише одну пораду: якомога швидше позбавлятися хворих дерев. Зрозуміло, що оперативні рубки – це рецепт-одноденка. Сьогодні видалимо один хворий орган лісового організму, завтра – другий, післязавтра... Проблему, що заглиблена в найтонші нюанси мікробіології, сокирою не вирішити.

Шведи вже мають рецепт і вводять у захворіле дерево протидійну сироватку. Однак ці ліки настільки великовартісні, що йдеться лише про індивідуальне, одиничне лікування. Чи дочекається наш ліс того часу, коли стане можливим масове їх застосування?

А може не треба чекати, звично настроюючись протистояти біді широким фронтом? Може не втрачати час у думках про майбутню високоефективну боротьбу, а почати сьогодні з меншого, зате

можливого – контролю і регулювання? І ці мотиви – нехай і загублені серед численних розмов про неврегульоване законодавство, поточні проблеми практиків, непорозуміння з громадськістю і т.д., – на нараді звучали.

Ряд учасників наради наголошували: якщо говоримо, що санітарні рубки – синонім оздоровлення лісу, то слід дбати не лише про заготовлену в результаті деревину, а й про порубкові рештки. Їх із хворих територій треба не подрібнювати, а негайно спалювати. Інакше ця «дрібниця», що не відображається в основних показниках виробничої діяльності сьогодні, може призвести до великої біди завтра.

Інші учасники наради, відкидаючи твердження, що все шкідливе заноситься ззовні, все ж застерігли від надмірного захоплення ввезеним з-за кордону. Нині шириться мода серед тих, хто може похвалитися, крім іншого, ще й створеними із заморських рослин садами та парками. Так, у разі хвороби улюбленого екзота вони можуть виписати зі Швеції необхідний «укольник». Але ж парки створюються не в безповітряному просторі. І патології занесених видів можуть поширюватися дуже швидко, не маючи на нашій території достойних супротивників – бо не виробила їх тут природа.

Знову, скажете, дрібниця. А, приміром, у Новій Зеландії так не думають. Коли туди прилетіла делегація українських лісівників, то в аеропорту першими їх зустріли тамтешні службовці біо-сек'юриті, розпитуючи про історію взуття кожного прибулого. Найвишуканіший сервіс дістався одному з членів делегації, котрий згадав, що в цих туфлях недавно пройшовся у своєму саду. «Це ж треба, - дивувався він, - подолати півсвіту, щоб твою взувачку чужі люди так ретельно вимили». Так в інших країнах оберігають свої зелені простори.

Учасники наради, яким випало вивчати західноєвропейський досвід, звернули увагу на те, як серйозно нині працюють там над створенням стійких сортів. Як

серйозно там займаються деревами-насіниками, що «вижили» на вражених хворобами територіях.

На нараді називалися й інші заходи, що можуть і повинні сприяти здоров'ю наших лісів. Розрізнені – вони ніби й не мають особливої ваги. Але в комплексі, зібрані в програму, вони можуть дати відчутні позитивні результати якщо не в «боротьбі проти ворога», то в «захисті друга» – нашого

лісу. Чи під силу це лісівникам у сьогоднішньому бурхливому, плутаному нашому житті? Треба – якщо маємо улюблений вислів, що лісівники завжди працюють на майбутнє. Сьогодні вони повинні забезпечити цей комплекс заходів збереження, щоб дати час вчешним виробити комплекс заходів боротьби. Щоб дати шанс нашим лісам на здорове життя.

Галина ПАЛИВОДА.

ПЕРСОНИ НОН ГРАТА У ЛІСІ

Останні декілька років на Житомирщині, як і в усій Україні, посилилось всихання середньовічних і пристигаючих соснових насаджень. І зараз вчені та лісоводи вивчають причини загибелі насаджень. Як і для людини, так і для лісу, як для всіх живих організмів, вчені встановили той факт, що причиною погіршення стану завжди буде комплекс причин. Якщо людина веде нездоровий спосіб життя, до неї чіплятимуться всі можливі і неможливі інфекції. Так і в наших лісах – кліматичні зміни, і особливо посуха, сильно ослабили «імунітет» соснових насаджень.

Для визначення причин завжди необхідно зрізати модельні дерева для лабораторного і мікробіологічного аналізів. Найчастіше результати дають нам цілий комплекс стовбурових комах, патогенних грибів, бактерій, які вражають ослаблені сосни. Потім кожний шкідливий вид потрібно перевірити на патогенність на живих зразках, тому визначення причини і збудника – це складний та тривалий процес, який проводиться вченими, спеціалістами лісозахисту, лісової охорони. Крім того, мікробіологічний молекулярний аналіз коштує досить дорого, тому на Житомирщині визначення причин всихання соснових насаджень здійснюється вченими УкрНДІЛГА, ДСЛП «Вінницьлісозахист» і ДСЛП «Харківлісозахист» навіть із залученням міжнародного проекту щодо визначення причин всихання лісових насаджень в Європі. Частина зразків модельних дерев і зараз ще вивчається у молекулярній лабораторії патології лісу Шведсько-Аграрного Університету.

Так, згідно з попередніми даними, основною причиною всихання є зростання чисельності стовбурових шкідників на фоні посушливих років і негативний вплив патогенних грибів і бактерій, що переносять короїди.

І тоді основне запитання: що робити лісовому господарству, коли визначиться комплекс причин всихання? Оскільки нині змінилися ареали шкідливих комах і збудників хвороб лісу, змістилися терміни їхнього розвитку, послабилася стійкість дерев до ураження, по-перше, необхідний постійний лісопатологічний моніторинг – тобто постійний нагляд за осередками шкідників і хвороб, щоб не дати їм вийти за межі шкодочинного порогу. І по-друге, своєчасне проведення лісозахисних заходів.

На жаль, треба одразу визнати, що у всьому світі не існує швидкодіючих і ефективних препаратів для обробки уражених насаджень – так званої «золотої таблетки» – щоб обробив і все зразу зникло. Світовий досвід вчених і лісоводів щодо захисту лісових насаджень свідчить про те, що основний упор потрібно робити на створення стійких насаджень і селекції генетично стійких клонів дерев

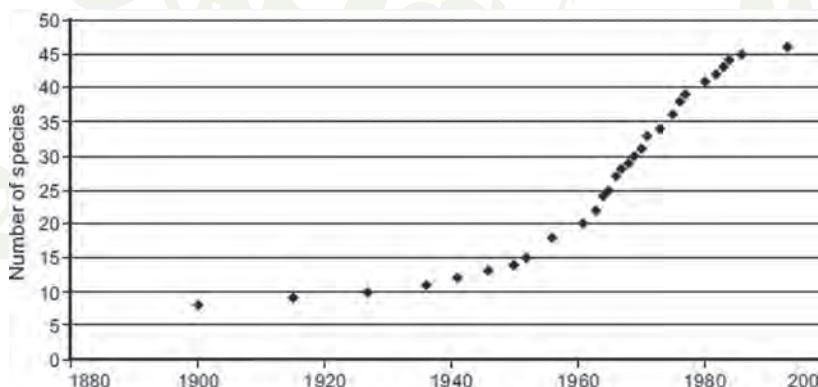
до шкідників і хвороб. Такий метод успішно використовується в Європі, Канаді, США завдяки новим молекулярним і генетичним технологіям у селекції і захисті лісу. Тому й міжнародна наукова спільнота, й лісове господарство у багатьох країнах приділяє велику увагу діагностиці збудників нових хвороб і визначенню нових комах-шкідників, вивченню їх шкідливості, агресивності і селекції стійких клонів. Це єдиний перспективний напрям, щоб запобігти знищенню лісів нашої країни. Якщо знову порівнювати з людиною – це не використання тонни таблеток, а зміна себе і свого способу життя на краще.

Але сьогодні стає актуальною ще одна проблема лісових насаджень. Дерева у лісі та містах вражаються не тільки «класичними» хворобами, але й інвазивними «новими» захворюваннями та шкідниками, які були завезені до нас з інших країн або навіть континентів. Тільки за останні роки в наших лісах вже з'явилося більше десятка нових «залітних» шкідників і хвороб, що загрожують пошкодженням лісовим і парковим деревам. А скільки їх ще не виявлено?

Ми всі знаємо про глобалізацію всесвітньої торгівлі, яка призвела до різкого сплеску кількості інвазивних видів, які дуже гарно приживаються у нових умовах зміни клімату, швидко розселяються та завдають значних збитків лісовому господарству. Кількість завезених видів швидко зростає у всьому світі останні декілька десятиріччів – розвивається транспорт, торгівля між країнами на різних континентах, зростає небезпека завезення видів. Так, згідно з даними ФАО, кількість інвазивних шкідників і хвороб зростає в геометричній прогресії, і більшість інвазивних шкідників прибувають з Китаю.

Нині розширення торговельних відносин України з багатьма країнами світу, в тому числі з недостатньо вивченими щодо карантинного і фітосанітарного стану, істотно збільшує ризик завезення з деревиною та лісоматеріалами нових, невідомих в Україні, шкідників лісу, особливо із Китаю та інших азійських країн.

Особливо небезпечно, що ці завезені види комах і хвороб з'являються випадково будь-коли в різних країнах. Не поширюються поступово від країни до країни, як у класичній схемі, – їх завозять літаками і потягами, насамперед з пакувальною дерев'яною тарою і живими рослинами.

Зростання інвазивних шкідників у світі

І найчастіше вони виявляються випадково, не карантинною службою, а коли вже спричиняють значні пошкодження лісових насаджень.

Але ж якщо для знайомих шкідників і хвороб заходи захисту вже більш-менш розроблені, то з новими видами проблема проведення заходів поки що не вирішена. Більше того, спочатку потрібно з'ясувати що це за вид – комаха, або бактерія, або гриб. Це досить складно, довго і часто дуже дорого. Тому що визначення можуть проводити тільки висококласні спеціалісти. А в більшості випадків – з грибами і бактеріями – висновки повинні підтверджуватися генетичними і молекулярними дослідженнями. Наприклад, у 1992 році у Польщу з Китаю і Японії потрапив грибок, що викликає всихання ясен. Цей збудник швидко розлетівся по всій Європі, буквально вщент знищуючи ясеневі насадження. 75% всіх ясеневих насаджень у Литві було знищено за 10 років, а у Швеції в 2011 році ясен звичайний через масову загибель потрапив у Червону книгу країни. У 2010 році хворобу було виявлено і в Україні, вона спричиняє масову загибель ясен повсюди. І тільки через 20 років після розповсюдження збудника по всій Європі, завдяки спільній роботі вчених і лісівників 12 країн Європи протягом дії 4-річного проекту, було розроблено основні заходи, що запобігають поширенню хвороби і знижують її негативний вплив. І знову: визначено, що не існує препаратів для обробки, тому потрібно створювати генетичні резервати стійких насаджень ясен у кожній країні.

Тільки за останні роки в лісових насадженнях

України з'явилося більше 10 небезпечних нових хвороб і шкідників, що прийшли з інших країн і континентів. Це, наприклад, і дотистромоз сосни (*Dothistroma needle blight*), завезений у південні області України, і хвороба всихання ясен, і новий штам голландської хвороби ільмових, і бактеріальна водянка берези та багато інших видів.

Так, уже сьогодні в Австрії у міських парках і лісах вводять карантин, бо дерева зазнають атак дуже небезпечних комах. Через них вже потерпають ліси в десятках країн світу, а от України подібна епідемія загрожує вперше. Ці жуки перетворюють промислову деревину в порошок, а дерева просто гинуть. Йдеться про Азійського вусача, вперше виявленого в Австрії у 2010 році, на півдні Великої Британії та в Італії – в 2012 р., у Франції – у 2013 р., у Німеччині – у 2014 році. Він заселяє стовбури та товсті гілки здорових дубів, кленів, платанів, бука, каштана (більш 50 видів порід), порушує судини та погіршує структуру деревини. Так, наприклад, фітосанітарна служба Австрії навчає собак для пошуку конкретних інвазивних видів комах і хвороб.

Треба зазначити, що на даний момент витрати на застосування заходів боротьби проти цього жука в Європі вже перевищили 40 мільйонів євро. А можливий економічний збиток від нього був оцінений приблизно в 96 мільйонів євро для будь-якого великого європейського міста і області.

Частка китайських видів у всіх інвазивних видах у світі (за даними ФАО)

Те, що залишається від лісів після нападу подібних «залітних» шкідників і хвороб, можна порівняти лише з наслідками ядерної катастрофи. Тому захист лісів і створення здорових стійких насаджень – серед основних завдань вчених, працівників лісозахисту і лісової охорони в Україні.

Катерина ДАВИДЕНКО,
директор «Харківлісозахист».

ПОЛІТ ТРИВАЄ НОРМАЛЬНО

Так сталося, що двоє колишніх однокурсників майже одночасно запропонували Сергію Авраменку нову роботу. Сьогодні він погодився на посаду помічника лісничого в одному лісгоспі, а на завтра його покликали лісничим в інший. З Ємільчинщини поїхав у Коростишівські ліси на нижчу посаду. Бо було дано слово.

Минув час, і 11.01.2011 року він прийшов лісничим у Дубовецьке лісництво Коростишівського держлісгоспу. Нумерологи, поглянувши на цю дату, схопилися б за голову: це ж скільки гостряків у ній! А чоловік сприйняв це як стимул: треба бути першим. «Тим паче, що й прізвище моє на «А» починається», - жартуючи, нагадує Сергій Михайлович. Зібравши колектив, новий керівник озвучив свою позицію так:

- Робити аби робити всі можуть. А наша мета – працювати так, щоб бути першими.

Нову робочу планку вдалося підкорити не кожному. Новачків у колектив Авраменко добрав за трьома критеріями: грамотний, виріс у лісі, має бажання працювати. Першим узяв на роботу нині старшого майстра Вадима Сороку. У випускникові коледжу з червоним дипломом роздивився важливу для себе рису – прагнення бути кращим у будь-якій справі, за яку взявся.

Один раз він таки помилився при виборі но-

вих працівників. Зате кожен інший не просто працює тільки так, як це каже керівник, а й по-своєму старається додати сили колективу. Причому, майстер лісу Семен Авраменко вже тричі виступав на обласних змаганнях вальників лісу, щоразу демонструючи точне попадання зрізаного дерева в необхідний сектор. Тракторист Олександр Макаренко виготовляє «меблі» для рекреаційного майданчика. Техпрацівниця Катерина Полодюк оживила сучасне приміщення лісництва вазонами, доглянутості яких тільки позаздрити. Відчуття неказенності – ось що викликають усі ці факти.

У директора ДП «Коростишівське лісове господарство» Валентина Ейсмонта – свої пріоритети: він насамперед звертає увагу на те, як колектив лісництва дбає про ліс. Дубовецьке лісництво він вирізняє як таке, що лісову справу веде грамотно, по-науковому.

Шукати наукові дослідження в лісі навколо невеликої річечки Дубовець не треба. Схоже, тут ідеться про іншу – найважчу і найважливішу – науку за будь-яких обставин залишатися добросовісним. Сьогодні, коли навколо стільки нерозберихи, непорядності, необов'язковості, так важко і собі втриматись від цих «не», виправдати всілякі свої компроміси і бажання полегшити собі життя. Наука в Дубовецькому лісництві полягає в тому, що тут, на 4,7 тисячі гектарах, все роблять так, як лісова наука вимагає: ретельно розплановані, вчасні, по-господарськи виконані роботи.

Наука останніх років – максимально врахувати фактор всихання хвойних. Дубовчани змінили

схему садіння лісу: оптимальною вважають 6 рядів сосни х 4 ряди берези. З великим болем тут помітили, що хворобами вражаються не тільки пристигаючі, а й 3-4-річні сосенки. Що залежить від колективу, щоб забезпечити майбутнє, – зробили. Реконструювали клонові насадження. Побудували нову теплицю; от-от розпочнуть спорудження нової – щоб висаджувати молоді деревця із закритою кореневою системою – так надійніше.

Про які б роботи не йшлося, тут завжди полягають: «Найперше – будь господарем на ввіреній тобі території». За приклад – найстарший з восьми майстрів лісу Сергій Мартинюк.

Незважаючи на визнання – а вони таки стали кращими – дубовецькі лісівники, прагнучи більшого, їздили по досвід до метрів лісової справи. В Житомирський, Бердичівський, Городницький, Новоград-Волинський держлісгоспи. І то були не просто екскурсії. Приміром, «модно» нині садити модрина. Однак, вивчивши всі умови її зростання, у лісництві відмовилися від думки про неї: модрина любить глинисті ґрунти, а на наших пісках перспективи у неї немає. Зате роздивилися перспективу у сосни кримської, і наступного року вже готові вводити її у культуру.

Тепер, коли зима прорідила лісову стіну, з вікон Дубовецького лісництва видно, як снують автомобілі по київській трасі. Це ще одна дуже важлива особливість лісництва. Це зручна географія для проведення різного рівня семінарів, нарад, акцій. Працівники лісництва вже навчилися і в цьому шукати для себе плюси. Приміром, кияни – члени Житомирського земляцтва, яким полюбилися зустрічі в Дубовецькому лісництві, посадили тут ліс на площі більш як 2 гектари.

Спільну мову з гостями вдається знайти далеко не завжди. Вже кілька років горюють у лісництві за рекреаційним майданчиком «Дубок», у який вклали так багато роботи й любові. Хотілося, щоб люди, вийшовши з автомобільної штучної атмосфери, ступили ногою на землю, вдихнули соснового запаху, полюбувалися як живим деревом, так і майстерно вирізьбленими лісовими звірами. Майстри «здогадувалися», що світ не ідеальний, і тому зацементували підніжжя дерев'яних звірів. Не допомогло. Їх вирвали, що називається, з коренем. Можна було б втішитися сумирним, що якомусь конкретному бідоласі це було потрібніше, ніж тисячам проїжджих. Але: поступово обладнали майданчик дещо простіше – і знову втратили. Його вже обікрали кілька тижнів тому.

Здійснили дубовецькі лісівники й ще один задум. Міркували так: якщо лісництво розташоване за кілька кілометрів від Коростишева, то нехай міські діти приїжджають до нас і спілкуються з живою природою. Проклали неподалік від контори лісництва екологічну стежку. Відвідувачів і

справді багато. Але після того, як загинуло кілька звірят, працівники з досади самі випустили з вольєра лисеня. Та й не перестають скрипіти зубами. Мами, які привозять сюди синів та доньок, відпочивають від них і гуртуються між собою, а дітлахи, не навчені поведінці в природному просторі, не тямлять що діють.

- Не бачимо поваги до лісу ні в дорослих, ні в дітей, – бідкаються лісівники. - Ми хотіли бути відкритими, проклали цю стежку, а тепер так і хочеться її огородити.

Однак не огороджують. Бо кому ж, як не лісівникам – поступово, терпляче, із втратами – навчати людей розуміти ліс.

Роботи в лісі і біля лісу багато. Колектив Дубовецького лісництва, уперто долаючи труднощі, зажив слави доброго господаря лісу. Піднятися вгору важко, ще важче – втриматися там. Як далекоглядний господар, дубовецький лісничий наполегливо спонукає членів колективу до науки: у різних навчальних закладах нині заочно навчаються шестеро, тобто більше половини команди майстрів лісу.

І це ще одна підстава для стійкого оптимізму Сергія Авраменка.

- Дуже важко справлятися з круговертю нашого часу?

- Нормально.

- Як ви сприймаєте відповідальність за звання «кращого»?

- Нормально.

Галина ПАЛИВОДА.

НУ, ДЕ ТОЙ ЧАС, ЩО ЗАЛІКУЄ БІЛЬ?

Я звертаюся до тебе, сучаснику, молодий ти, а чи вже у віці. Я звертаюся з одним-єдиним запитанням, на яке не поспішай відповідати одразу ж, бо для того треба ПОБАЧИТИ І ПОДУМАТИ. А запитати хочу про таке: чи бачив ти очі солдатської матері – одної з тих, чия дитина ТАМ? Я бачу їх у себе на роботі: щоранку зустрічаюся з поглядом кольору неба і глибокої невсипущої тривоги. Скажете, тривога не має кольорів? Авжеж, мені теж так здавалося, доки не настали в Україні часи кольорів її вишиванки: чорної біди АТО і червоної крові наших воїнів...

Життя змушує бачити й інші очі: згаслі, мов свічка, і оповиті такою вселенською тугою, що не стає сил витримувати того погляду... Очі матері, котра вже дочекалася з війни сина – у домовині. І не існує жодного трунку, який би змусив стрепенутися затерглу душу, змінити бодай півспектра у погляді, розрадив би заціпеніле серце. Це, може, зробить колись лише час.

Це, може, зробить колись лише час. Але сьогодні його дія ще не настала – бо ж так мало часу ще минуло від найгіршого для родини Кулінічів дня – 17 лютого 2015-го...

Горе кожен із них носить у собі окремо, але має воно спільне для всіх імя – Андрій. Для матері з батьком воно – батьківське, переплетене із віднині святими спогадами про недовге життя сина: від першої його хвилини на цьому світі і пов'язане з жовтими епізодом

дитинства, юності, які жевріють у думках живим ще їхнім дитям... Сестрі Насті горюється по-своєму, бо стосунки з Андрієм були такими гарними, теплими, без сварок і конфліктів! Психологічна травма дівчини глибока, але вже до болю за брата приєднується біль за батьків, і це не менш тяжко, не менш гірчить на серці і на думці. Ну, як, як же звикнути жити, дихати, думати без нього? І чи існує взагалі світ без того, хто ще рік тому був ось тут – розмовляв, сміявся, мріяв?..

Знемагає від болю душевного вся родина Андрія Кулініча, ставши заручником втрати.

Батько – Григорій Станіславович – людина надзвичайної доброти і тонкого гумору (так характеризують свого майстра у Новоград-Волинському лісгоспі), оплакує біду без сліз, заклавши наглухо у горі свою душу.

Материнському серцю Лілії Степанівни болить, мабуть, найбільше. Сьогодні ця згорьована, молода ще така, жінка не має сил стримати сліз – вони залишають на її вродливому обличчі нескінченну глибину страждань, і не знаходиш з усього мовного запасу потрібних слів співчуття чи розради: дрібні вони якісь у цей момент, непереконливі, недосконалі... Натомість мова матері Андрія – потаємне бажання у розповіді про сина бодай ще на якусь мить чи епізод згадати його ЖИВИМ! І мимоволі стаєш мовчазним її співником у цьому прагненні.

– У дитинстві Андрійко був дуже милим хлопчиком, – летиться її неспішна повість про сина, – перш ніж говорити, він навчився гарно вимовляти літеру «р» і вставляв її кумедно у всі слова... Дуже намагався робити все своїми руками. Особливо виходило у нього розбирати власноруч іграшкові машинки. Та ще й запитає при тому дідуса: «Правда ж, я у тебе золотий помічник?». Мав він у нас неабиякий хист до малювання, чудово креслив, і я й до сьогодні жалкую, що не віддала його у художню школу...

Щирі малюнки Андрія сьогодні – своєрідна родинна реліквія Кулінічів.

Хлопчина, попри нездійснені мрії оволодіти досконало пензлем, відвідував гурток авіамоделювання, майстрував повітряних зміїв. У місцевому професійно-технічному ліцеї оцінили його потяг до різьбярства. Саме тоді зміг юнак розвинути свій живий інтерес до професійного малювання: під час навчання у ліцеї одночасно таки встиг ще взяти кілька уроків у художній школі

– Яким був Ваш син на вдачу? – хочеться почути материнське слово: хай виговориться, і в тому спогаді хай знову ще і ще він буде для неї живим...

– Спокійним він був у нас, – хвалиться мати. – Жодного разу не почули ми від нього нецензурного слова, не бачили нетверезим. Взагалі-то він мав інженерний

склад розуму: йому б усе щось ви-находити, робити власними рука-ми... Власноруч вирізьбив нам у подвір'я табличку з назвою вулиці.

Умів наполягти на своєму: коли чоловік висловив бажання, щоб після армії син продовжив службу у спецпідрозділі «Беркут», той зумів витримати досить потужний тиск, але не поступився – і пішов працювати на лісозаводі Новоград-Волинського держлісгоспу. Саме у той час Андрій захопився страйкболом (командна військово-спортивна гра – Авт.). Ми навіть, свого часу, були прикро вражені, дізнавшись, що лише на амуніцію для гри син витратив аж тисячу доларів! Щоправда, це були його власноруч зароблені гроші. Він буквально жив цим: майстрував макети різних видів зброї, готувався до змагань у Житомирі, в Києві, привозив звідти призи... А ще – робив власноруч міні-зброю. Мріяв зробити міні-танк: відливали для цього з другом спеціальні зменшені деталі до нього. Це було ще до АТО...

Специфічно ділиться час у ро-динах загиблих: щаслива його частина – уже у минулому, а май-бутнє – безрадісно-нескінченне, як і вічність, межу якої перейшли їхні рідні. Лілія Степанівна теж ді-лить життя такими мірками. Вона пам'ятає свого Андрійка красивим життєлюбом із сяючими очима і сором'язливою усмішкою. І це теж було ще до АТО...

Повістка з військкомату, яку отримав Андрій 11 березня 2014 р., не стривожила спершу нікого – адже обіцяли всього лиш 10-денну мобілізацію. Потім термін збільши-ли до 45 днів Андрій же все заспо-коював рідних: мовляв, у Херсоні я. Проговорився лишень якось, що вантажать техніку, заронивши у матері тривожне безсоння. Пізні-ше вже не крився перед нею: на її запитання по телефону, де він, від-повів просто: «А ти на здогадуєшся? В Донецькій області я, мамо». Був там кулеметником механізованого батальйону 30-ї ОМБр.

Як міг, заспокоював її звідти, те-лефонував при нагоді, розповідав, що вони там «жирують». На своє буття не нарікав, жодного разу не скаржився. «Одне, - зізнався якось

у хвилю душевного болю, - най-важче, коли на твоїх очах помирає поранений, а ти нічим не можеш йому допомогти»... Наче відала його душа, що і самому судилося відійти у вічність саме так.

Та перед тим ще буде і жахіття обстрілів і вихід з оточення коло Савур-Могили, і страшний «уро-жай» боїв – перетворені палючим донецьким сонцем на спотворену безлику масу фрагменти тіл україн-ських солдатів, які довелося влас-ними руками Андрія з товаришами збирати у мішки...

Буде і дзвінок мамі: «Якщо тобі зателефонують і скажуть, що я у полоні – не вір, я просто загубив телефон». «Просто» означало те, що БМП Андрія наскочила на міну, хлопець врятувався дивом, а може, і маминими молитвами також...

Він все беріг її від свого пережи-того, боявся завдати болю подро-бцями. Однак були фотознімки. І мати бачила вже незворотні зміни у синових очах: їх глибини тайли в собі таємницю війни з усіма її кри-вавими епізодами.

Він прийшов у відпустку лише один раз. Став перед матір'ю у на-скрізь просякнутій мазутом фут-болці з безліччю дірок, у чужих штанах – свої розлізлися по швах, а заміни їм так і не дали. А жодної допомоги з тилу – ні волонтер-ської, ні гуманітарної – до них за весь час так і не дійшло... Зате під Красним Лучем їхня БМП, заблоко-вана зіпсованим танком, ледве не потрапила до рук ополченців. Зате пізніше пережили на собі «роботу» новітніх вогнететів «Буратіно». Зате змушені були вибиратися з оточен-ня власними силами і, скинувшись вскладчину на «бус», їхати додому неймовірно брудними, маючи змо-гу лише обтерти вологими сервет-ками обличчя...

І після таких поневірянь, після подробиць, від яких хотілося кри-чати криком і не відпускати сина більше ні на мить, треба було зро-бити надлюдське зусилля над со-бою і таки відпустити знову у саме пекло! Бойові побратими солдата Андрія Кулініча розповідали опис-ля батькам багато хорошого. І про те, як стріляв з кулемета майже навісточки, з навичками професі-

онала – ось де знадобилися-таки навички страйкболу.

Уся їхня родина ловила кожне слово про Дебальцево у телено-винах. Остання розмова Андрія з матір'ю була гіркою для обох: вона плакала, знаючи про оточення, а він все намагався заспокоїти її, хоча й навряд чи сам вірив у те, що гово-рить. З батьком спілкувався за два дні до загибелі. «Йди в бліндаж, бо це небезпечно», – просив Григорій Станіславович, дослухаючись до звуків вибухів у слухавці сина.

...Андрій Кулініч отримав важке поранення в голову перед самим виводом з Дебальцевого. «Швид-ку», в якій везли пораненого, роз-бомбили, і хлопця підібрали бійці з Західної України, котрі у своїй автівці везли загиблих. І та машина також була розбита вщент разом зі всіма, хто в ній був. Доля не за-лишила 22-річному юнаку навіть мізерного шансу...

Сни... Вони такі болючі! «Мамо, якби ти знала, що робиться у мене в голові!» – прийшов Андрій у ма-мин сон за кілька днів після смерті. «Чого ви до мене не йдете? Я жи-вий!» – з'явився у сні друга вже після похорон...

Орден «За мужність» III ступеня – відзнака, котра увічніює вірність Батьківщині хлопчини з міста над Случчю. Йому б ще жити тут, тво-рити добро, кохати, зводити дім, садити сад, народжувати синів, обіймати рідних... А його ось уже скоро рік як обіймає сира земля! Як же боляче, Боже, як боляче за них – таких ще молодих!

Його пам'ятають знайомі і друзі: на могилі хлопця завжди свіжі сліди провідин. Але біль не минає. Час не лікує рани – це все неправда, це лише слова. Так живуть тепер у домі загиблого солдата Андрія Кулініча. Новин вони більше не дивляться. Їм боляче. А ще – їхні серця тепер обливаються кров'ю за тих, хто на місці їхнього Андрійка тепер – ТАМ.

Затерплю душу матері ще не скоро вилікує час...

Леся ГУДЗЬ.

На фото: меморіальна дошка, встановлена на будівлі Новоград-Волинської ЗОШ №7 на честь чотирьох її вихованців, що загинули за Україну.

ОЛЕГ ДЗЮБЕНКО: ЗМОТИВУВАТИ І ПОКАЗАТИ КУДИ РУХАТИСЯ

Останнім часом на роботу в систему обласного управління лісового та мисливського господарства прийшли працювати немало нових керівників – обласного та лісгоспівського рівня. Вісник підготував для них ряд запитань. Основні з них три: якими дорогами людина йшла до житомирських лісів, з якими планами прийшла на свою нинішню посаду і чого вдалося досягти за рік роботи. Сьогодні на них відповідає директор ДП «Малинське лісове господарство» Олег ДЗЮБЕНКО:

- Власне кажучи, я ніколи від поліських лісів і не віддалявся. Народився в Малині, вчився тут лісовій справі в технікумі. Затим в університеті. Мав можливість, і деякий час присвятив цьому, викладати в технікумі – нині лісо-технічний коледж, у якому до того тривалий час трудилися мій дід і батько. Однак вирішив, що вчити людей роботі в лісі, самому не «скуштувавши» її – не моє. І пішов здобувати практичний досвід. Досвід, інтерес до якого не відпускає мене досьогодні.

У Коростишівському держлісгоспі мене навчили цілеспрямовано працювати, не зважаючи ні на що. На другому місці роботи, в приватній деревообробній фірмі, навчився розпізнавати тих людей, з якими не варто мати справу. Зрозуміло, я зараз говорю про винесені з тих літ лише підсумкові уроки. Так чи інакше, у мене вже було бачення лісових проблем із двох сторін: вирощування і переробки. Мене переконали, що цього має вистачити для керівної роботи – так я опинився в Новоград-Волинському лісгоспі АПК. Всі рахунки арештовані; колектив, у якого за десять років змінилося 11 директорів, звик існувати абсолютно автономно. Ми навчилися жити одним життям і разом подолати цю прірву. Мій здобутий там урок: ти або керівник, або не керівник; якщо керівник, то твій обов'язок – змотивувати колектив і показати куди йому рухатися.

Самостійна робота – річ складна, але й захоплююча. Тому й прийшов у вересні минулого року у велике Малинське лісове господарство. Це підприємство з потужним кадровим потенціалом, із

збереженими традиціями ведення лісового господарства на високому рівні. Треба було зібрати ці та інші позитиви до купи, щоб подолати проблему хронічного дефіциту коштів. Особливо важливо було налагодити діалог між службами головного лісничого і головного інженера. Небезпечними є ножиці у заробітку між тими, хто вирощує ліс, і тими, хто його заготовляє. З іншого боку, якщо не зароблятимемо на заготівлі – не будемо мати коштів на розвиток лісу. А найголовніше тут третє: колектив повинен бачити, що зароблені кошти керівництво витрачає не на незрозумілі забаганки, а на людей.

Ніяких чудес: керівник вимагає від людей роботу й нормально розраховується за неї. За рік середня заробітна плата в колективі зросла в півтора рази. Одразу відчуваєш, як змінюється ставлення до твоїх вимог. Так, належно мотивуючи колектив, крок за кроком ти спонукаєш його до розвитку, спрямовуєш у правильному напрямі.

Дуже важливо, вибудовуючи стратегію, не забувати про тактику. В нашому колективі не пройде гасло: головне – вислухати людину. Треба не тільки почути активних, досвідчених колег, а й зрозуміти їх. Я радий, що такі люди є, бо завжди маю повну інформацію про те, де і що робиться в лісгоспі, і якщо щось не так – стараюсь усунути недолік, доки він не розрісся до більших масштабів. В результаті це допомагає впевненіше йти по шляху досягнення стратегічних задумів.

Чітко говорити про перспективи при нинішній нестійкій законодавчій базі важко. Багато уваги приділяємо розвитку лісової справи, хоча дуже тривожить

проблема всихання хвойних, а ще більше те, що вирішення її поки не видно. У переробці плануємо зробити упор на підвищення якості. Закупили нову словенську деревообробну лінію з виготовлення високоякісних пиломатеріалів. Хочемо експортувати. Вийти на міжнародні ринки складно, але треба пробувати, треба вклинюватись.

Отговориш про переробку, і ніби мусиш остерігатися, пам'ятаючи про нападки на лісівників за їхні нібито надмірні рубки. Звичайно, вирощувати ліс – і цікавіше, і шляхетніше, ніж заготовляти його. Так, без першого не буде другого, але сьогодні у нас така ситуація, що й без другого не буде першого. Щоб довести це до земляків, а також переконати, що ми працюємо не лише на себе, а й на благо громади, я вирішив скористатися передвиборчою кампанією. Багато зустрічався з людьми. Тепер, коли вони обрали мене депутатом обласної ради, маю тверді підстави відстоювати інтереси своїх колег на іншому рівні: раз люди довіряють лісівникам, делегують їм свої права, то лісівники таки роблять немало корисного. Це ще один винесений мною із попереднього трудового досвіду урок: важливо не тільки наполегливо працювати, а й роз'яснювати тим, від кого залежить успіх твоєї праці, свої задуми і рішення. Тоді вони допоможуть досягти поставленої мети.

НАЙРОЗКІШНІШИЙ ФОНД ПОЛІССЯ

Днями накладом у 300 примірників вийшла з друку довгоочікувана книга «Природно-заповідний фонд Житомирської області: Довідник», підготовлена колективом авторів: О.О. Орловим, С.П. Сіреньким, Д.М. Якушенком, М.П. Жижиним, М.А. Степаненком, О.В. Тарасевичем, за загальною редакцією О.О. Орлова. Видання, здійснене видавництвом «НОВОград», профінансовано Житомирським обласним фондом охорони навколишнього природного середовища.

Довідник узагальнює всі наявні відомості про об'єкти природно-заповідного фонду Житомирської області за станом на 1 січня 2015 р. Його написано переважно на основі результатів власних експедиційних досліджень впродовж 27 років (1987-2013 рр.), а також на основі нечисленних літературних джерел.

Книга містить 404 сторінки тексту та більше 120 оригінальних фотографій, виконаних переважно О.О. Орловим. Вона складається зі вступу, 3-х основних глав, списку використаної літератури, покажчика назв об'єктів природно-заповідного фонду Житомирської області. Глава 1 присвячена історії розбудови та дослідження природно-заповідного фонду (ПЗФ) області. Добрим словом згадано багатьох науковців – д.б.н. А.І. Барбарича, д.б.н. Т.Л. Андрієнко, д.б.н. Л.С. Балашова, д.б.н. С.Ю. Поповича, С.М. Жилу, к.б.н. Г.Й. Бумар та інших, які досліджували об'єкти ПЗФ, наведено основні результати їхніх досліджень. Глава 2 містить офіційний перелік об'єктів ПЗФ області за станом на 01.01.2015 р., подано: назву, місцезнаходження, землевласника/землекористувача, площу, рішення про створення.

Найбільшою за обсягом є глава 3 «Характеристика об'єктів ПЗФ Житомирської області». В ній показано, що з одинадцяти категорій територій та об'єктів природно-заповідного фонду, які створюються у державі згідно з Законом України «Про природно-заповідний фонд України» (1992), в області наявні лише 6 категорій.

Коли ми починали працювати в об'єктах ПЗФ області, у значної кількості об'єктів були взагалі відсутні наукові обґрунтування (вони не вимагалися Законом на той час. Тому в цьому довіднику вперше наводяться відомості, взяті з наукових

обґрунтувань, підготовлених авторами. На основі обґрунтувань було створено відповідні природоохоронні об'єкти. Для кожного об'єкту узагальнено наведено ландшафтну характеристику, охарактеризовано рослинний і тваринний світ, виділено пріоритети охорони.

У своїй абсолютній більшості створені об'єкти природно-заповідного фонду Житомирської області є надзвичайно цінними територіями, де охороняються ландшафтні комплекси в цілому, а також біорізноманіття рослинного і тваринного світу. Саме в цих об'єктах найбільш дієво забезпечено охорону рідкісних видів флори і фауни, занесених до чинного, третього видання «Червоної книги України» (2009), низки міжнародних конвенцій та угод – Бернської конвенції, Європейського червоного списку видів, які зникають у всесвітньому масштабі, а також рідкісних рослинних угруповань, занесених до «Зеленої книги України» (2009).

У цій главі особливо наголошено на тому, що більшість об'єктів ПЗФ високого рангу є ключовими територіями (ядрами) екологічної мережі загальнонаціонального рів-

ня, які визначають її самобутність. Найбільшими такими ядрами в області є Убортсько-Перганське, яке охоплює Поліський природний заповідник та заказники загальнодержавного значення Плотниця та Дідове озеро, та Народицьке, до складу якого входять Древланський природний заповідник та Древланський заказник, площа яких сумарно перевищує 40 тис. га.

Зростання площі природно-заповідного фонду у Житомирській області протягом 1960-2012 рр.

Авторами довідника однозначно продемонстровано, що протягом досліджуваного періоду землі Держлісфонду були раніше і нині є основою природоохоронних територій та об'єктів у Житомирській області – 81,81% площі. Тому, попри нападки окремих поверхневих знавців на лісове господарство, слід низько вклонитися лісівникам області, які виділили з території своїх підприємств значні площі у природно-заповідний фонд, охороняють їх, причому власним коштом. На другому місці знаходяться землі, підпорядковані радам всіх рівнів, – 10,45%, переважно це – радіоактивно забруднені землі, передані до складу ПЗФ при створенні Древланського природного заповідника, третє місце посідають лісгоспи АПК – 7,23%. Роль інших землекористувачів/землевласників у площі ПЗФ області є дуже незначною.

Олександр ОРЛОВ,
кандидат біологічних наук.

Державне підприємство «Радомишльське лісомисливське господарство» пройшло міжнародну сертифікацію й у вересні 2015 року отримало відзнаку компанії Forest Stewardship Council (FSC), що досліджує менеджмент і сприяння відповідальному управлінню лісами в світі.

Слід зазначити, що наряду з виробничими досягненнями, в останні роки тут значну увагу приділяють поліпшенню умов праці та побуту, охороні здоров'я працівників. Це – важлива складова на шляху до визнання на міжнародних рівнях.

Працівники держлісгоспів, урізноманітнюючи зелене шатро Житомирщини, активно спрацювали на майбутнє. У Новоград-Волинському лісгоспі заготовили 7 кілограмів насіння черешні, в Ємільчинському, Житомирському, Малинському та Овруцькому лісгоспах висіватимуть айву, в Білокоровицькому – зіновать, а в Попільнянському - кизил.

Лісова дорожня мережа області в 2015 році збільшилася на 55 кілометрів, Обсяг фактично збудованого на 4% більший запланованого. Найактивніше лісові дороги будувалися в Городницькому та Лугинському держлісгоспах – по 6 кілометрів.

Всі роботи виконано за власні кошти підприємств. За останні вісім років підприємствами Житомирського ОУЛМГ побудовано 334 кілометри лісових автомобільних доріг з твердим покриттям.

Питання зниження ризиків виникнення повеней та зменшення розмірів заподіяної шкоди вивчав у ході поїздки в Швейцарію директор Поліського природного заповідника Сергій Жила. Внесений ним висновок: такі малозаселені людиною території, як район Поліського заповідника, доцільно було б утримувати в заболоченому стані з природним гідрологічним режимом; це дало б змогу зменшити розміри збитків від посухи в лісовому, сільському господарстві та зменшити ризики втрат біорізноманіття.

Одразу чотири кримінальні провадження відкрито Олевським РВ УМВС України в Житомирській області впродовж останніх двох місяців за підозрою у незаконному видобутку бурштину в Поясківському лісництві ДП «Білокоровицьке лісове господарство». По двох із них вже судом винесено рішення.

Два подібних провадження перебувають і в Овруцькому РВ УМВС України, триває досудове слідство за підозрою у незаконному видобутку бурштину в Сирницькому лісництві Словечанського лісгоспу.

У Пилипівському лісництві ДП «Житомирське лісове господарство» створено нові рекреаційні пункти, обладнано місця для відпочинку та встановлено вказівники, повз які не пройдеш, не залюбувавшись. Лісничий Василь Грищук сподівається, що псувати таку красу в його земляків рука не підніметься...

За значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю указом Президента України почесне звання «Заслужений лісівник України» присвоєно директору Малинського лісотехнічного коледжу Ігорю Дмитровичу ІВАНЮКУ.

«Лісовий вісник Житомирщини» вітає з високою відзнакою автора ряду матеріалів, надрукованих у віснику, й організатора багатьох цікавих починань очолюваного ним колективу викладачів і студентів, що стають приводом для нових публікацій.

ЧИСТІ ДЖЕРЕЛА

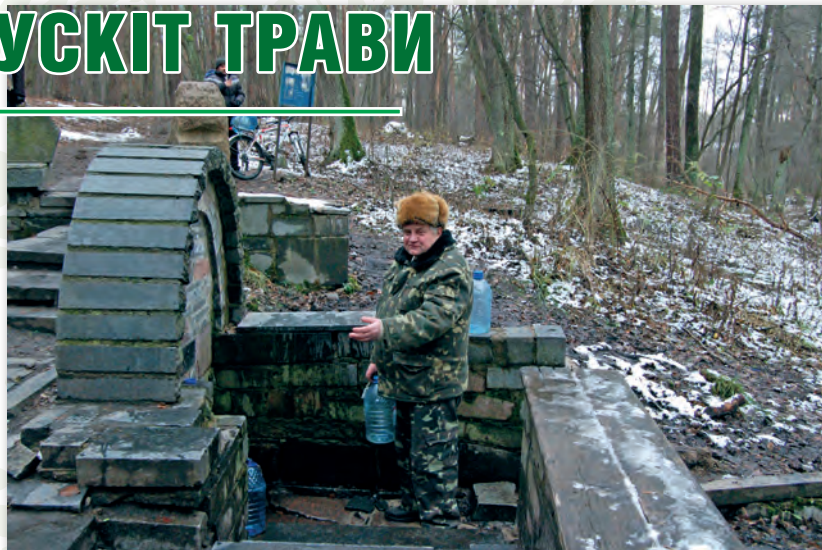
ПОЧУТИ ХРУСКІТ ТРАВИ

Багатьма поколіннями жителів Коростишева цінувалася вода, що б'є на східній лісовій околиці міста. Майже не перебивається черга охочих до неї і тепер. Дорогу до Зрудла (з польської – джерело), або як простіше тепер називають – до Рудла, знають тисячі людей. І не тільки місцевих. Якось цю воду взяли для дослідження працівники міністерства охорони здоров'я. І почали регулярно приїжджати по неї. Про мотив розповіли відверто: вже років з десять у їхніх лабораторіях такої чистої води не траплялося.

Більше переваг усе ж у місцевих шанувальників Зрудла. Відомо, що вода зберігає всю корисну інформацію впродовж години. Отож, свіжою водою, яка щойно вихлюпнулася з гранітних глибин, жителі Коростишева та ближніх сіл стараються підтримувати здоров'я (і стверджують, що ефективно) нирок та шлунка.

Своє шанування джерелу виказують немало городян. Юні екологи розмістили неподалік невеликий стенд з розшифровкою всіх корисних елементів, що містяться у воді. Відомий коростишівський скульптор В. Рожик поставив на сторожі біля нього гранітного лева. Каменярі впорядкували валуни. Та все ж найбільша відповідальність – у працівників Коростишівського лісництва, на території якого виходить на білий світ ця вода.

Лісівники стараються облаштувати не тільки саме джерело, а й територію довкола. Зокрема, на узвишші біля нього поставили зручні лавочки – щоб ті, хто чекає своєї черги до води (а так нерідко трапляється), не стомилися, а ті, хто любить слухати лісові симфонії, могли насолодитися ними у певному комфорті. Є й інші

задумки, втілення яких облагородить навколджерельну місцевість ще більше.

Власне, вже й зараз є немало городян, які високо цінують дар, даний їм природою і облаштований людьми. Ентузіасти навіть вибили на камені вказівник «Джерело Європейське». Проте багатьом користувачам до Європи ще далеко. Чи то час такий, що вчить лише споживати, чи то ми так захекалися в гонитві за матеріальним, що вже й не в змозі зупинитися там, де це дуже потрібно. Так чи інакше, а клопотів у лісівників багато. Від основної лісової дороги до джерела – зовсім недалеко. Як не стараються лісівники, щоб це була пішохідна стежка, – не

виходить. Автомобілісти поміж деревами прокладають як не з одного, то іншого боку дороги, вкриваючи ліс баюрами.

– А де ж культура, де вдячність лісу і джерелу, яке тебе живить? – не може зрозуміти такої поведінки ветеран лісової справи Валентин Миколайович Заліщук, який тепер ходить до Зрудла по воду.

Цивілізоване життя – це не лише крутий автомобіль, можна стрижка, добра вода. Це ще й вміння побачити й не порушити те красиве, що є навколо. Присвятімо цьому хоча б кілька хвилин, тихо пройдемося лісом, без роздратування дочекаймося джерельної води, додаймо багатства у серце...

Галина ВАСИЛЬЧУК.

УНІКАЛЬНО!

ДРОК

Здавалося б, не така вже й велика Житомирщина, а як по-різному на її території складається доля однієї й тієї ж рослини.

У Гвоздяренському лісництві Бердичівського держлісгоспу цей неколючий напівчагарник з прямими голими густозеленими стеблами, на яких розміщене сидяче листя, що більше нагадує сильно видовжені тонкі промені, демонстрували як велику цінність. Бо й рослина це нетутешня, й збережена пам'ять про колишнього великого шанувальника й розмножувача місцевих лісів пана Скомського. Колись він привіз цього новачка й розмістив у лісовій глибині вздовж лісосіки. Кущики й тепер скромно й нещедро розвиваються саме так, як їх посадили.

Нестримне буянння, гушавина, дика краса – так можна сказати про зарості цієї рослини на території Овруцького спецлісгоспу. Запитали у місцевих жителів «що це?» і ніхто не назвав. Воно й не дивно. Півстоліття тому сюди з усіх усюд надсилали найрізноманітніші лісові породи, щоб врятувати лесові ґрунти на Словечансько-Овруцькому кряжі від ерозії. Якись зі 150 порід стали основними в боротьбі з природною стихією, якись залишилися на околицях уваги. Серед них і наш сьогоднішній герой – дрок (у деяких українських перекладах – дрік).

З-поміж понад сотні різновидів дроку, досліджених у світі, у нас живе дрок променистий (*Genista radiata* (L.) Scop.). Належить до сімейства бобових. Швидкоростучий, його висота може досягати 170 см. Найрозкішніший на своїй батьківщині – у Північних Альпах, де він оселяється на піщаних сухих ґрунтах кам'янистих пагорбів (ось чому йому так добре дишеться на нашому кряжі). На початку літа вдягається у жовті суцвіття. У бобових плодах – чорно-бурі еліптичні насіннини. Насіння – отруйне. Досить добре витримує зимові морози, посуху і здатний до швидкого відновлення після несприятливих умов.

Дрок має численні лікувальні властивості. Для нас цікаво те, що, перш за все, за допомогою рослини лікують захворювання щитовидної залози, а також відкладення солей у суглобах.

НЕСПОДІВАНІ ТАНЦІ НА ПЕРШОМУ ЛЬОДУ

Фото Михайла КУПНЕВИЧА.
(ДП «Словечанське лісове господарство»).

ТО ЩО НАЗИВАТИ АФРИКАНСЬКОЮ ЧУМОЮ СВИНЕЙ?

30 жовтня розпочався сезон полювання на парнокопитних, 7 листопада – на хутрову дичину. Відверто про особливості цьогорічного сезону – в розмові з Романом ЛОГВІНЧУКОМ, завідувачим сектором мисливського господарства ЖОУЛМГ.

– Романе Олексійовичу, ми з вами не вперше говоримо про дичину в лісах Житомирщини, то може обійдемося сьогодні без статистичних даних і загальнообов'язкового оптимізму, а поговоримо про сам дух нинішнього сезону полювання та його головні особливості?

– Старт цьогорічного сезону я не назвав би святковим. Причин багато. Основна з них – ситуація, що склалася в Україні у зв'язку з небезпечним захворюванням – африканською чумою свиней. І в нашій області, на території Радомишльського району, в мисливських угіддях клубу «КСК», в липні було знайдено загиніле порося, а після лабораторних досліджень названо причину: вірус африканської чуми. Відтак, у зону ризику і нагляду потрапили Радомишльський, Малинський, Брусилівський та Коростишівський райони. Регулярно проводилися діагностичні відстріли диких свиней – жодного випадку зараження свиней в області більше не виявлено. Через 45 днів карантинні обмеження було знято. Однак ми залишаємося в зоні загрозової ситуації і маємо виконувати рекомендації надзвичайної протиепізоотичної комісії, що діє при облдержадміністрації, яка, в свою чергу, керується рішеннями відповідної комісії при Кабінеті міністрів.

– До речі, в цих документах є дивний термін стосовно поголів'я диких свиней: забезпечити повну депопуляцію. Словники кажуть, що депопуляція – це систематичне зменшення абсолютної кількості... А що тоді повне зменшення?

– Ми написали листи і в адміністрацію, і в наше агентство з обґрунтуванням, що в короткий період здійснити це неможливо. Бо йдеться про дуже обережну

тварину, яка більшу частину свого життя проводить у сутінках та вночі. Та й влаштовувати масові облави – теж не метод: так порозганяємо диких свиней не тільки по прикордонних (проблемних щодо поширення вірусу) областях.

– І все ж, полювання на кабана – фішка цього сезону.

– Знаєте, тут зійшлися докупи кілька проблем. Враження таке, що багато тих, хто має зброю, ніби зраділи виникненню загрози й ринули на боротьбу з кабаном. А повинні були б поводитися обережно. Адже одним з основних рознощиків цього захворювання є людина. Пройде, припустимо, зараженою територією, принесе вірус додому, а потім заб'ють і сплять свійських поросят – не лише його, а всіх у радіусі мінімум 3 кілометрів. Наші роз'яснення у ЗМІ майже нічого не дають; знову й знову дзвінки: «Не забудьте і нас включити в бригаду по знищенню кабана!». Це – страшний ентузіазм, у ньому, як на долоні, ставлення наших мисливців до звіра. Це почасти – демонстрація того, як втрачається культура полювання.

– Безповоротно?

– Я так сказати не можу. Особисто знаю немало земляків, що зберегли свою мисливську гідність. Однак саме для таких початок нинішнього сезону полювання був, м'яко кажучи, невізразним. Бал правлять люди, яких я особисто навіть бракон'єрами назвати не можу, дуже м'яке слово. У Радомишльському районі не добули, а забили лося, навіть не здираючи шкуру, забрали стегна, лопатки, решту викинули. Забили лосиху, відрізали нижню губу (мабуть, десь почули, що це делікатес), «решту» залишили в лісі. Як можна!!! Цього року бракон'єрство набуло небачених масштабів. Подібний сплеск від-

мічався у 90-х роках, але тоді не було такої технічної озброєності, як тепер.

– У чому ви вбачаєте основну різницю між традиційними і новітніми мисливцями?

– Справжній мисливець знає ліс, вміє знайти слід, розвідати місця розташування звіра. А вже саме полювання – це процес змагання людини і звіра, перемога дістається вправнішому.

Як поведуться ті, що самі себе називають успішними мисливцями? Маючи високоточну зброю, гасають на джипах з тепловізорами на даху. У звірини, яка чує шум, але не бачить світла, шансів вижити немає. Це не мисливство, а варварство.

– А може це африканська чума?

– Не ображайте Африку, це доморощене примітивне заготконторівське мислення.

– Чи збереглися ще серед ваших колег такі, хто щиро вірить у результат протистояння такому мисленню?

– Навіть за умови, що оснащеним, як мовиться, до зубів шкідникам здебільшого ми можемо протиставити лише наші робочі посвідчення, постійно працюють наші рейдові бригади. Працюють результативно. І я сам іноді дивуюсь, але в цих бригадах ще є такі люди, які плачуть гіркими сльозами, коли розповідають про те, з чим доводиться стикатися.

Галина ГАЛЬЧЕНКО.

ТОБІ Є ЗА ЩО ДЯКУВАТИ БОГОВІ:

За дітей, які пустують удома: це означає, що в тебе є родина.
За посуд, який треба мити: це означає, що в тебе є їжа.
За постілки, які треба витрушувати, вікна, які треба мити: це означає, що в тебе є дім.
За промоклі черевики: значить, ти здатний ходити, і в тебе є взуття.
За гору прання: отже, ти маєш у що вдягатися.
За уроки та іспити, до яких треба готуватися: значить, у тебе є можливість діставати освіту.
За начальника, який вичитує тебе: значить, ти маєш роботу.
За втому в кінці дня: значить, ти ще можеш плідно працювати.
За сльози і переживання: значить, ти ще можеш відчувати.
За тих, хто заподіює тобі біль: значить, у тебе є вчителі, аби навчити, як не треба чинити, і подарувати у відповідь прощення і любов.
За будило, яке будить тебе вдосвіта: значить, Бог розбудив тебе для нового дня, до нової подяки за те, що ти маєш, – адже багато хто лише мріє про таке життя, як у тебе.

*З нової книги лауреата Шевченківської премії Мирослава ДОЧИНЦЯ
«Книга надиху. Уроки світу, Неба і людей».
(Друкується з дозволу автора).*

2016-й – РІК ЧЕРВОНОЇ ВОГНЯНОЇ МАВПИ

Розпочинається він 8 лютого 2016 року. Любителі гороскопів стверджують, що придуманий китайцями понад 2000 років тому 12-річний календарний цикл, в якому кожному року відповідає певна тварина, – річ точна і слушна.

Мавпа є креативним знаком, вона віддає свої симпатії людям з творчою іскрою. Особи, яким пощастило народитися під знаком цієї тварини, дуже люблять фантазувати, у них завжди багато цікавих ідей, пропозицій і задумів. Але це буде рік не простої Мавпи, а Вогняної. А вогонь є символом нестримного руху вгору, він завжди вважався уособленням прагнення до успіху і самовдосконалення.

В наступному році не варто розгублюватися перед невдачами, не треба боятися ризикувати, а слід прагнути до змін. Девізом року Мавпи можуть бути слова: «Зараз або ніколи!».

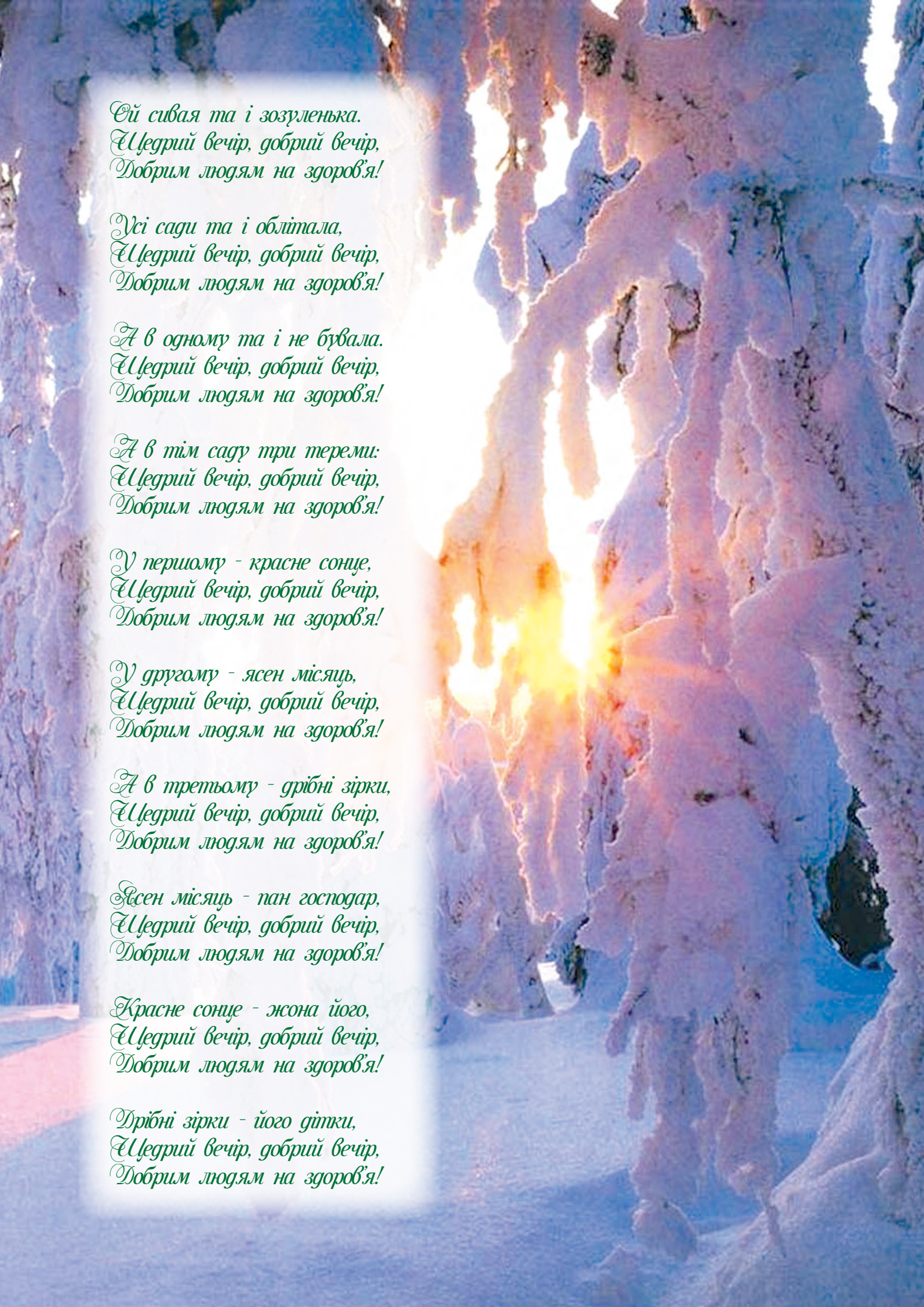
2016 року вітаються такі позитивні якості Мавпи як впевненість у собі, налаштованість на активні дії і т.д. Але Мавпі притаманні й негативні риси, вона може бути нахабною, хитрою, марнославною. Тому, прагнучи досягти всього задуманого в новому році, не забуваймо помічати негативне в собі, ставмо мавпу в собі на місце.

А ще червоний відтінок є кольором любові, пристрасті і тривалих відносин, тому 2016

рік обіцяє бурхливі романтичні союзи і яскраві стосунки.

Отож, налаштуймося на те, що в цьому році у кожного з нас з'явиться шанс змінити своє життя на краще як у кар'єрі, так і в особистому житті. Головне – цей шанс не прогавити.

*Ой сивая та і зозуленька.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*Усі сади та і облітала,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*А в одному та і не бувала.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*А в тім саду три тереми:
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*У першому - красне сонце,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*У другому - ясен місяць,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*А в третьому - дрібні зірки,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*Ясен місяць - пан господар,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*Красне сонце - жона його,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

*Дрібні зірки - його дітки,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!*

